

WTO ชี้แจงกรณีการห้ามหรือจำกัดการนำเข้า/ส่งออกสินค้า ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัส Covid-19

ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัส Covid-19 ในแทบทุกประเทศทั่วโลกนี้ หลายประเทศได้ออกมาตรการห้ามหรือจำกัดการนำเข้า/ส่งออก สินค้าบางประเภท โดยเฉพาะเวชภัณฑ์ อุปกรณ์ทางการแพทย์ และอาหาร ในกรณีนี้ องค์การการค้าโลก (WTO) ได้ตอบข้อสงสัยถึงความชอบด้วยกฎหมายในการใช้มาตรการดังกล่าว ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

ประเทศ WTO มีอำนาจในการออกนโยบายทางการค้าที่จำเป็นเพื่อปกป้องสุขภาพและสุขอนามัยของประชาชนของตนตามกฎระเบียบของ WTO ซึ่งได้เปิดกว้างด้านนโยบายหลายประการ เช่น การห้ามการนำเข้า/ส่งออก (import and export bans) การจำกัดปริมาณการนำเข้า/ส่งออก (quantitative restrictions on imports and exports) และการไม่ออกใบอนุญาตนำเข้าโดยอัตโนมัติ (non-automatic import licensing) เป็นต้น มาตรการดังกล่าวไม่ถูกนำมาใช้ในทางกีดกันระหว่างประเทศสมาชิก WTO และไม่มีวัตถุประสงค์แอบแฝงเพื่อเป็นอุปสรรคในการค้าระหว่างประเทศ ตามที่บัญญัติไว้ในความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (General Agreement on Tariffs and Trade: GATT) และ ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (General Agreement on Trade in Services: GATS)

นอกจากนี้ ความตกลงทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการค้า (Agreement on Trade-related Aspects of Intellectual Property Rights: TRIPS) ได้บัญญัติมาตรการบางประการเพื่อให้รัฐสามารถผลิตยาเพื่อช่วยเหลือประชาชนในราคาที่สามารถเข้าถึงได้ ในกรณีที่ยานั้นมีสิทธิบัตรแต่มีราคาสูงเกินกว่าที่ประชาชนจะสามารถเข้าถึงได้ (compulsory licensing)

ส่วนความตกลงว่าด้วยการใช้บังคับมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Agreement on the Application of Sanitary and Phytosanitary Measures: SPS) ให้อำนาจประเทศภาคีในการจำกัดการค้าด้วยการใช้มาตรการที่จำเป็นในการปกป้องสุขอนามัยของมนุษย์ สัตว์ หรือพืช โดยอยู่บนพื้นฐานของหลักการทางวิทยาศาสตร์และมีหลักฐานทางวิทยาศาสตร์สนับสนุน

ประการสุดท้าย ความตกลงว่าด้วยอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า (Agreement on Technical Barriers to Trade: TBT) กำหนดหลักการว่า กฎระเบียบทางเทคนิค มาตรฐาน และขั้นตอนการประเมินมาตรฐาน ต้องไม่

มีลักษณะกีดกันและต้องไม่เป็นการสร้างอุปสรรคที่ไม่จำเป็นต่อการค้า ในขณะเดียวกัน TBT รับรองสิทธิของประเทศภาคีในการใช้มาตรการปกป้องสุขอนามัยและความปลอดภัยของประชาชน ทั้งนี้ ทั้ง SPS และ TBT กำหนดให้ประเทศสมาชิก WTO แจ้งต่อประเทศสมาชิกรายอื่นเกี่ยวกับข้อกำหนดใหม่หรือการเปลี่ยนแปลงข้อกำหนดใด ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการค้า รวมทั้งส่งข้อมูลเกี่ยวกับมาตรการที่ใช้อยู่ในปัจจุบันหรือมาตรการใหม่เมื่อได้รับการร้องขอ

ในการนี้ WTO ได้รวบรวมมาตรการทางการค้าต่าง ๆ ที่ประเทศสมาชิกใช้ในช่วงการระบาดของไวรัส Covid-19 ผู้ที่สนใจ สามารถดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ในอ้างอิงท้ายขานี้

อ้างอิง

WTO. *COVID-19 and world trade*. https://www.wto.org/english/tratop_e/covid19_e/covid19_e.htm . Accessed 2 April 2020.